

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

25 marca

№ 20.

Rok 1930.

TREŚĆ:

TRAKTATY:

Poz.: 160—Koncyljacyjno-Arbitrażowy między Polską a Rumunją, podpisany w Bukareszcie dnia 24 października 1929 roku	188
161—Oświadczenie rządowe z dnia 25 lutego 1930 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Koncyljacyjno-Arbitrażowego między Polską a Rumunją, podpisanego w Bukareszcie dnia 24 października 1929 roku	194
162—o koncyljacji, postępowaniu sądowym i arbitrażu między Polską a Hiszpanją, podpisany w Madrycie dnia 3 grudnia 1928 roku	195
163—Oświadczenie rządowe z dnia 1 marca 1930 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu o koncyljacji, postępowaniu sądowym i arbitrażu między Polską a Hiszpanją, podpisanego w Madrycie dnia 3 grudnia 1928 r.	203

ROZPORZĄDZENIA RADY MINISTRÓW:

Poz.: 164—z dnia 1 marca 1930 r. o rozszerzeniu granic miasta Łask w powiecie łaskim, województwie łódzkim	203
165—z dnia 1 marca 1930 r. o zmianie granic miasta Kielc w powiecie i województwie kieleckim	203

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz.: 166—Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 27 stycznia 1930 r. w sprawie obniżenia ceł wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, gdańskich rękodzieł oraz gdańskiego rolnictwa	205
167—Skarbu z dnia 3 lutego 1930 r. w sprawie zmian w organizacji urzędów skarbowych na obszarze województwa pomorskiego tudzież w sprawie częściowej zmiany przepisów wykonawczych do ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych	206
168—Skarbu z dnia 10 marca 1930 r. w sprawie wycofania z obiegu pięciozłotowych biletów państwowych	206
169—Pracy i Opieki Społecznej z dnia 20 lutego 1930 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 12 października 1927 r. o regulaminach zakładów opiekuńczych	207
170—Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lutego 1930 r. o sposobie mianowania przedstawicieli inwalidów wojennych do inwalidzkich komisji odwoławczych	207
171—Spraw Wewnętrznych z dnia 21 lutego 1930 r. o utworzeniu gminy wiejskiej „Jastrzębowo” w powiecie i województwie tarnopolskim	208
172—Spraw Wewnętrznych z dnia 24 lutego 1930 r. o ogłaszaniu się uprawnionych techników dentystycznych i techników dentystycznych	208
173—Spraw Wewnętrznych z dnia 27 lutego 1930 r. o zniesieniu gmin wiejskich Słopnice królewskie i Słopnice szlacheckie i utworzeniu gminy wiejskiej Słopnice w powiecie limanowskim, województwie krakowskim	209
174—Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu z dnia 28 lutego 1930 r. w sprawie zmiany morskich opłat portowych od ładunku	209
175—Sprawiedliwości z dnia 6 marca 1930 r. w sprawie ustalenia liczby sędziów śledczych w okręgach sądów okręgowych w Łodzi i Lucku	210

160.

T R A K T A T

Koncyliacyjno-Arbitrażowy między Polską a Rumunją, podpisany w Bukareszcie dnia 24 października 1929 roku.

Przekład.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

MY, IGNACY MOŚCICKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wie-
dziec należy, wiadomem czynimy:

Dnia dwudziestego czwartego października tysiąc
dziewięćset dwudziestego dziewiątego roku podpisany
został w Bukareszcie pomiędzy Rządem Rzeczypospoli-
tej Polskiej a Rządem Królestwa Rumunii, Traktat Kon-
cyljacyjno - Arbitrażowy, o następującem brzmieniu
dosłownem:

T R A K T A T

Koncyliacyjno - Arbitrażowy między Polską
a Rumunją.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

I

JEGO KRÓLEWSKA MOŚĆ KRÓL RUMUNJI

ożywieni pragnieniem ponownego stwierdzenia
i zacieśnienia węzłów tradycyjnej przyjaźni, która
ożywia Polskę i Rumunję;

zdecydowani stosować w ich wzajemnych sto-
sunkach w szerokim zakresie zasady, któremi kie-
ruje się Liga Narodów;

opierając się na artykule 6 Traktatu Gwaran-
cyjnego między Polską a Rumunją, podpisanego
w Bukareszcie 26 marca 1926, oraz na artykułach 13
i 21 Paktu Ligi Narodów;

postanowili zawrzeć w tym celu Traktat ogólny
Koncyliacyjno - Arbitrażowy i mianowali swymi
Pełnomocnikami, mianowicie:

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej:

Jego Ekscelencję Pana Augusta ZALESKIEGO, Mi-
nistra Spraw Zagranicznych;

Jego Królewska Mość Król Rumunii:

Jego Ekscelencję Pana Jerzego G. MIRONESCO, Mi-
nistra Spraw Zagranicznych,

KTÓRZY, po okazaniu sobie wzajemnie swych peł-
nomocnictw, uznanych za dobre i w należytej formie
wystawione, zgodzili się na następujące posta-
nowienia:

CZEŚĆ I.

Artykuł 1.

1) Strony Umawiające się zobowiązują się pod-
dać procedurze koncyliacyjnej, a, w danym razie,

AU NOM DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

NOUS, IGNACY MOŚCICKI,

PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE POLOGNE,

à tous ceux qui ces Présentes Lettres verront
Salut:

Un Traité de Conciliation et d'Arbitrage ayant
été signé à Bucarest le vingt quatre octobre mil neuf
cent vingt neuf entre le Gouvernement de la Répu-
blique de Pologne et le Gouvernement du Royaume
de Roumanie, Traité dont la teneur suit:

T R A I T É

De Conciliation et D'Arbitrage entre la Pologne
et la Roumanie.

LE PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE DE
POLOGNE

E T

SA MAJESTÉ LE ROI DE ROUMANIE

animés du désir d'affirmer une fois de plus et
de resserrer les liens d'amitié traditionnelle qui ani-
me la Pologne et la Roumanie;

décidés à donner, dans leurs rapports récipro-
ques, une large application aux principes dont s'in-
spire la Société des Nations;

se fondant sur l'article 6 du Traité de Garantie
entre la Pologne et la Roumanie, signé à Bucarest,
le 26 mars 1926, ainsi que sur les articles 13 et 21
du Pacte de la Société des Nations;

ont résolu de conclure à cet effet un Traité
général de Conciliation et d'Arbitrage et ont nommé
pour leurs Plénipotentiaires, savoir:

Le Président de la République de Pologne:

Son Excellence Monsieur Auguste ZALESKI, Mini-
stre des Affaires Étrangères,

Sa Majesté le Roi de Roumanie:

Son Excellence Monsieur Georges G. MIRONESCO,
Ministre des Affaires Étrangères,

LESQUELS, après s'être fait connaître leurs pleins
pouvoirs respectifs, reconnus en bonne et due forme,
sont convenus des dispositions suivantes:

P A R T I E I.

Article 1.

1. Les Parties Contractantes s'engagent à sou-
mettre à la procédure de Conciliation, et, le cas éché-

i procedurze rozjemczej, wszystkie spory, które mogłyby powstać między Niemcami, i których nie dałoby się rozstrzygnąć we właściwym terminie drogą dyplomatyczną.

2) W każdym razie, to zobowiązanie nie odnosi się ani do spraw, które prawo międzynarodowe pozostawia do wyłącznej kompetencji państw, ani do sporów, które wynikły z faktów poprzedzających niniejszy Traktat, albo które należą do przeszłości.

3) Poza tem, każda ze Stron Umawiających się będzie miała prawo usunąć z pod zastosowania niniejszego Traktatu wszelki spór, któryby bezpośrednio lub pośrednio dotyczył spraw będących w związku z ich nietykalnością terytorjalną lub ich obecnymi granicami.

4) Spory, dla których rozstrzygnięcia postępowanie specjalne jest lub będzie przewidziane przez inne konwencje wiążące Strony Umawiające się, będą załatwiane stosownie do postanowień tych Konwencji.

Artykuł 2.

1) Gdy chodzi o spór, który, stosownie do ustawodawstwa wewnętrznego jednej ze Stron, podlega kompetencji jej trybunałów krajowych, spór ten będzie mógł być poddany jednej z procedur przewidzianych przez niniejszy Traktat za zgodą obu Wysokich Umawiających się Stron i dopiero wtedy, gdy kompetentna krajowa władza sądowa wyda ostateczny wyrok prawomocny, wyjąwszy wypadek oczywistej odmowy wymiaru sprawiedliwości.

2) W danym wypadku żądanie concyliacji winno być zgłoszone nie później niż po upływie roku od daty wydania wyroku ostatecznego.

Artykuł 3.

1) Każdy spór, który może być załatwiony w sposób wyżej podany, będzie przekazany postępowaniu concyliacyjnemu, o ile Strony nie zgodzą się, aby go poddać bezpośrednio arbitrażowi.

2) W razie, gdyby propozycja, opracowana przez Stałą Komisję Concyljacyjną, nie została przyjęta przez obie Strony, spór, na żądanie jednej ze Stron, będzie oddany do arbitrażu.

Artykuł 4.

1) W ciągu sześciu miesięcy, następujących po wymianie ratyfikacji niniejszego Traktatu, Strony Umawiające się ustanowią Stałą Komisję Concyljacyjną, składającą się z trzech członków.

2) Każda ze Stron zamianuje dowolnie jednego członka, a trzeciego, który będzie Przewodniczącym Komisji, wyznaczają za wspólną zgodą. Ten ostatni nie powinien być ani obywatelem jednej z Umawiających się Stron, ani mieć swej siedziby na terytorjum jednej ze Stron, ani też znajdować się w ich służbie.

3) Gdyby mianowanie Przewodniczącego nie nastąpiło w przewidzianym wyżej okresie sześciomiesięcznym, lub, w razie zastąpienia go przez innego, w ciągu trzech miesięcy licząc od dnia opróżnie-

ant, à la procédure d'Arbitrage, tous les différends qui pourraient s'élever entre Elles et n'auraient pu être réglés par la voie diplomatique dans un délai raisonnable.

2. Toutefois, cet engagement ne s'appliquera ni aux questions que le droit international laisse à la compétence exclusive des États, ni aux contestations nées de faits qui sont antérieurs au présent Traité ou qui appartiennent au passé.

3. En outre, chacune des Parties Contractantes demeurera libre de soustraire à l'application du présent Traité tout litige qui toucherait directement ou indirectement à des questions en rapport avec leur intégrité territoriale ou leurs frontières actuelles.

4. Les contestations, pour la solution desquelles une procédure spéciale est ou sera prévue par d'autres conventions en vigueur entre les Parties Contractantes, seront réglées conformément aux dispositions de ces Conventions.

Article 2.

1. S'il s'agit d'un différend qui, d'après la législation interne de l'une des Parties, relève de la compétence des tribunaux nationaux de celle-ci, ce différend ne pourra être soumis à l'une des procédures prévues par le présent Traité qu'après jugement passé en force de chose jugée rendu par l'autorité judiciaire nationale compétente et du consentement des deux Hautes Parties Contractantes, sauf le cas de déni de justice manifeste.

2. La demande de Conciliation devra, le cas échéant, être formée une année au plus tard à compter du jugement définitif.

Article 3.

1. Tout différend, susceptible d'être réglé de la manière indiquée ci-dessus, sera soumis à la procédure de Conciliation, à moins que les Parties ne conviennent de le soumettre immédiatement à l'arbitrage.

2. Au cas où la proposition élaborée par la Commission permanente de Conciliation n'aurait pas été acceptée par les deux Parties, le différend sera soumis à l'arbitrage, si l'une des Parties le demande.

Article 4.

1. Dans les six mois qui suivront l'échange des ratifications du présent Traité, les Parties Contractantes institueront une Commission permanente de Conciliation composée de trois membres.

2. Les Parties nommeront chacune un membre à leur gré et désigneront le troisième, qui sera Président de la Commission, d'un commun accord. Ce dernier ne devra, ni être un ressortissant des Parties Contractantes, ni avoir son domicile sur leur territoires respectifs, ni se trouver à leur service.

3. Si la nomination du Président n'intervenait pas dans le dit délai de six mois, ou, en cas de remplacement, dans les trois mois à compter de la vacance du siège, le Président de la République Fran-

nia tego stanowiska, Prezydent Republiki Francuskiej, o ile Strony nie porozumieją się inaczej, będzie proszony o dokonanie niezbędnego mianowania.

Artykuł 5.

1) Członkowie Komisji będą mianowani na lat trzy; mandat ich może być odnowiony. W razie, gdyby po wygaśnięciu mandatu jednego z członków, następcą jego nie był wyznaczony, uważa się, że mandat jego jest odnowiony na nowy okres trzyletni; jednakowoż, po wygaśnięciu mandatu Przewodniczącego, winien on, na żądanie jednej ze Stron, zrzec się swych funkcji. Członkowie Komisji są czynni aż do ich zastąpienia, a w każdym razie aż do zakończenia prac, będących w biegu w chwili wygaśnięcia ich mandatu.

2) Należy w jak najkrótszym czasie obsadzić miejsca opróżnione z powodu zgonu, dymisji lub innych jakichkolwiek przyczyn, w taki sam sposób, w jaki dokonano nominacji.

Artykuł 6.

1) Sprawa będzie wniesiona do Stałej Komisji Koncyljacyjnej w drodze podania, skierowanego do jej Przewodniczącego przez obie Strony, działające we wspólnym porozumieniu, lub, w braku tegoż, przez jedną lub drugą ze Stron.

2) Jeżeli podanie pochodzi tylko od jednej ze Stron, będzie ono bez zwłoki podane przez nią do wiadomości Strony przeciwnej.

3) Podanie, poza wyłożeniem przedmiotu sporu, zawierać będzie wezwanie do Komisji, aby zaproponowała Stronom poczynienie wszelkich zarządzeń, mogących doprowadzić do pojednania.

Artykuł 7.

1) W ciągu piętnastu dni, licząc od daty wniesienia sporu przed Stałą Komisją Koncyljacyjną, każda ze Stron będzie mogła, dla zbadania tego sporu, zastąpić swego członka narodowego przez osobę, posiadającą specjalną kompetencję w tej sprawie.

2) Strona, któraby skorzystała z tego prawa, winna natychmiast powiadomić o tem drugą Stronę. Ta ostatnia, w tym wypadku, będzie mogła postąpić tak samo w ciągu piętnastu dni, licząc od daty otrzymania przez nią zawiadomienia.

Artykuł 8.

1) Stała Komisja Koncyljacyjna będzie miała za zadanie wyjaśnić kwestje sporne, zebrać w tym celu wszystkie użyteczne informacje i starać się pojednać Strony. Będzie ona mogła, po zbadaniu sprawy, podać Stronom warunki porozumienia, które jej wyda się stosowne i wyznaczyć im termin do wypowiedzenia się.

çaise sera, à défaut d'autre entente, prié de procéder à la désignation nécessaire.

Article 5.

1. Les membres de la Commission seront nommés pour trois ans; leur mandat est renouvelable. Si, à l'expiration du mandat d'un membre, il n'est pas pourvu à son remplacement, son mandat est censé renouvelé pour une nouvelle période de trois ans; toutefois, sur la demande de l'une des Parties, les fonctions du Président doivent cesser à la fin de son mandat. Les membres de la Commission resteront en fonctions jusqu'à leur remplacement et, dans tous les cas, jusqu'à l'achèvement de leurs travaux au moment de l'expiration de leur mandat.

2. Il sera pourvu dans le plus bref délai aux vacances qui viendraient à se produire par suite de décès, de démission ou d'autres empêchements quelconques, en suivant le mode fixé pour leurs nominations.

Article 6.

1. La Commission permanente de Conciliation sera saisie par voie de requête adressée à son Président par les deux Parties agissant d'un commun accord ou, à défaut, par l'une ou l'autre des Parties.

2. Si la requête émane d'une seule des Parties, elle sera notifiée par celle-ci sans délai à la Partie adverse.

3. La requête, après avoir exposé l'objet du litige, contiendra l'invitation à la Commission de proposer aux Parties toutes mesures propres à conduire à une conciliation.

Article 7.

1. Dans un délai de quinze jours à partir de la date où une contestation aurait été portée devant la Commission permanente de Conciliation, chacune des Parties pourra, pour l'examen de cette contestation, remplacer son membre nationale par une personne possédant une compétence spéciale dans la matière.

2. La partie qui userait de ce droit en fera immédiatement la notification à l'autre Partie. Celle-ci aura, dans ce cas, la faculté d'agir de même dans un délai de quinze jours à partir de la date, où la notification Lui sera parvenue.

Article 8.

1. La Commission permanente de Conciliation aura pour tâche d'élucider les questions en litige, de recueillir à cette fin toutes les informations utiles et de s'efforcer de concilier les Parties. Elle pourra, après examen de l'affaire, exposer aux Parties les termes de l'arrangement qui lui paraîtrait convenable et Leur impartir un délai pour se prononcer.

2) Po ukończeniu swych prac, Komisja sporządzi protokół stwierdzający, stosownie do wypadku, bądź że Strony doszły do porozumienia, oraz, zależnie od okoliczności, warunki tego porozumienia, bądź też, że Strony nie mogły być pojednane.

3) Prace Komisji winny być zakończone przed upływem sześciu miesięcy, licząc od dnia pierwszego posiedzenia Komisji. Strony, za wspólną zgodą, będą mogły ten termin przedłużyć lub skrócić.

4) Sprawozdanie Komisji, ani pod względem przedstawienia stanu faktycznego, ani w zakresie motywacji prawnej, nie będzie miało charakteru orzeczenia rozjemczego lub sądowego.

Artykuł 9.

1) Postępowanie przed Stałą Komisją Konkyljacyjną winno być kontradyktoryjne.

2) Komisja ustali sama swą procedurę, stosując się, o ile nie zdecyduje jednomyślnie inaczej, do postanowień zawartych w Tytule III Konwencji Hańskiej z 18 października 1907 o pokojowym załatwianiu sporów międzynarodowych.

3) Obrady Komisji będą się odbywały przy drzwiach zamkniętych, o ile Komisja, za zgodą Stron, nie postanowi inaczej.

4) Komisja będzie mogła pobierać decyzje tylko w obecności wszystkich swych członków, zwołanych w sposób należyty.

5) Z wyjątkiem odmiennych postanowień niniejszego Traktatu, decyzje Komisji zapadają większością głosów.

Każdy członek rozporządza jednym głosem.

Artykuł 10.

Stała Komisja Konkyljacyjna zbierać się będzie, z wyjątkiem odmiennego porozumienia między Stronami, w miejscowości wyznaczonej przez jej Przewodniczącego; miejscowość ta nie będzie mogła być położona na terytorjum Stron.

Artykuł 11.

Prace Stałej Komisji Konkyljacyjnej mogą być ogłoszone tylko na podstawie decyzji Komisji powziętej jednomyślnie i za zgodą Stron.

Artykuł 12.

1) Strony będą reprezentowane przed Stałą Komisją Konkyljacyjną przez agentów, mających za zadanie służyć za pośredników między Niemi a Komisją; będą One mogły, poza tem, korzystać z pomocy doradców i rzeczoznawców mianowanych przez Nie w tym celu i żądać przesłuchania wszystkich osób, których świadectwo wydawałoby się Im pożyteczne.

2) Komisja będzie miała, ze swej strony, możliwość żądania wyjaśnień ustnych od agentów, dorad-

2. À la fin de ses travaux, la Commission dressera un procès-verbal constatant, suivant le cas, soit que les Parties se sont arrangées à l'amiable et, s'il y a lieu, les conditions de cet arrangement, soit que les Parties n'ont pu être conciliées.

3. Les travaux de la Commission devront être terminés dans le délai de six mois à compter du jour de la première séance de la Commission. Les Parties, d'un commun accord, pourront proroger ou abrèger ce délai.

4. Le rapport de la Commission n'aura, ni en ce qui concerne l'exposé des faits, ni en ce qui concerne les considérations juridiques, le caractère d'une sentence arbitrale ou judiciaire.

Article 9.

1. La procédure devant la Commission permanente de Conciliation sera contradictoire.

2. La Commission réglera elle-même la procédure, en tenant compte, sauf décision contraire prise à l'unanimité, des dispositions contenues au Titre III de la Convention de La Haye du 18 octobre 1907 pour le règlement pacifique des conflits internationaux.

3. Les délibérations de la Commission auront lieu à huis clos, à moins que la Commission, d'accord avec les Parties, n'en décide autrement.

4. La Commission ne pourra prendre des décisions qu'en présence de tous ses membres, dûment convoqués.

5. Sauf dispositions contraires du présent Traité, les décisions de la Commission seront prises à la majorité des voix.

Chaque membre disposera d'une voix.

Article 10.

La Commission permanente de Conciliation se réunira, sauf accord contraire entre les Parties, au lieu désigné par son Président, qui toutefois doit être situé en dehors des territoires des Parties.

Article 11.

Les travaux de la Commission permanente de Conciliation ne pourront être rendus publics qu'en vertu d'une décision de la Commission prise à l'unanimité et avec l'assentiment des Parties.

Article 12.

1. Les Parties seront représentées auprès de la Commission permanente de Conciliation par des agents ayant mission de servir d'intermédiaires entre Elles et la Commission; Elles pourront, en outre, se faire assister par des conseils et experts nommés par Elles à cet effet et demander l'audition de toutes personnes dont le témoignage Leur paraîtrait utile.

2. La Commission aura, de son côté, la faculté de demander des explications orales aux agents, con-

ców i rzeczoznawców obu Stron, jak również komunikowania jej przez odnośny Rząd zeznań każdej osoby, której świadectwo byłoby uznane za mające znaczenie.

3) Strony Umawiające się będą dostarczały Komisji wszelkich pożytecznych informacji i będą jej ułatwiały, pod każdym względem i w miarę możliwości, spełnienie jej zadania.

CZEŚĆ II.

Artykuł 13.

1) Gdy, w myśl postanowień artykułu pierwszego i trzeciego niniejszego Traktatu, spór będzie oddany do arbitrażu, sąd rozjemczy zostanie ustanowiony za porozumieniem się Stron.

2) O ile sąd nie zostanie ustanowiony za porozumieniem się Stron w ciągu trzech miesięcy, licząc od dnia, gdy jedna ze Stron zgłosi do drugiej żądanie arbitrażu, należy postąpić w sposób następujący:

Każda Strona zamianuje dwóch arbitrów, z których jeden winien być wybrany z listy członków Stałego Sądu Rozjemczego, z wyłączeniem jej własnych obywateli i tych, których ona wyznaczyła na członków tego Sądu. Arbitrzy, w ten sposób wyznaczeni, obiorą wspólnie Przewodniczącego Sądu. W razie równości głosów Prezydent Republiki Francuskiej będzie proszony o dokonanie niezbędnej nominacji.

Artykuł 14.

1) Gdy dojdzie do arbitrażu między Niemi, Strony Umawiające się zobowiązują się zawrzeć w terminie trzech miesięcy licząc od dnia w którym jedna ze Stron skieruje do drugiej żądanie arbitrażu, specjalny zapis, dotyczący przedmiotu sporu, oraz warunków procedury.

2) Jeżeli zapis ten nie będzie mógł być zawarty w terminie przewidzianym, Strony utworzą Trybunał Specjalny, zgodnie z postanowieniami artykułu 13 ustęp 2, który z samego prawa ustali warunki tego zapisu.

3) W wypadkach podanych w art. 13 ustęp 2, terminy wyżej przewidziane biec będą dopiero od chwili ukonstytuowania się Trybunału.

Artykuł 15.

1) Orzeczenie arbitra jest obowiązujące i winno być wykonane przez Strony z dobrą wiarą.

2) Gdyby, jednakowoż, orzeczenie stwierdzało, że decyzja pewnej instancji sądowej, lub wszelkiej innej władzy, zależnej od jednej z Umawiających się Stron, jest całkowicie lub częściowo sprzeczna z prawem międzynarodowym i, jeżeli prawo konstytucyjne tej Strony nie pozwala wcale, lub pozwala tylko w niedostatecznej mierze na uchylenie w drodze ad-

seils et experts des deux Parties, ainsi que la communication par le Gouvernement respectif de la déposition de toute personne dont le témoignage serait considéré par elle comme pertinent.

3. Les Parties Contractantes fourniront à la Commission toutes les informations utiles et lui faciliteront, à tous égards et dans la mesure du possible, l'accomplissement de sa tâche.

PARTIE II.

Article 13.

1. Lorsque, en vertu des dispositions de l'article premier ou troisième du présent Traité, un différend sera soumis à l'arbitrage, le tribunal arbitral sera établi par l'accord des Parties.

2. À défaut de constitution de tribunal par l'accord des Parties dans un délai de trois mois à compter du jour, où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, il sera procédé de la manière suivante:

Chaque Partie nommera deux arbitres dont l'un devra être pris sur la liste des membres de la Cour permanente d'arbitrage et choisi à l'exclusion de ses propres nationaux et de ceux qui ont été désignés par Elle comme membres de la dite Cour. Les arbitres ainsi désignés choisiront ensemble le Président du tribunal. En cas de partage des voix le Président de la République Française sera prié de procéder à la désignation nécessaire.

Article 14.

1. Lorsqu'il y aura lieu à un arbitrage entre Elles, les Parties Contractantes s'engagent à conclure dans un délai de trois mois à compter du jour où l'une des Parties aura adressé à l'autre la demande d'arbitrage, un compromis spécial concernant l'objet du litige, ainsi que les modalités de la procédure.

2. Si ce compromis ne peut être conclu dans le délai prévu, les Parties constitueront un Tribunal Spécial, conformément aux dispositions de l'art. 13, alin. 2, qui de plein droit établira les clauses de ce compromis.

3. Dans les cas de l'art. 13, alin. 2 les délais prévus ci-dessus ne seront comptés qu'à partir de la constitution du Tribunal.

Article 15.

1. La sentence arbitrale est obligatoire et doit être exécutée de bonne foi par les Parties.

2. Si, toutefois, la sentence établissait qu'une décision d'une instance judiciaire ou de toute autre autorité relevant de l'une des Parties Contractantes se trouve entièrement ou partiellement en opposition avec le droit international, et si le droit constitutionnel de cette Partie ne permettait d'effacer ou de n'effacer qu'imparfaitement, par voie administrative,

ministracyjnej skutków decyzji o której mowa, Strona poszkodowana otrzyma słuszne zadośćuczynienie innego rodzaju.

les conséquences de la décision dont il s'agit, il sera accordé à la Partie lésée une satisfaction équitable d'un autre ordre.

Postanowienia ogólne.

Artykuł 16.

1) W ciągu faktycznego trwania postępowania koncyliacyjnego lub arbitrażowego, członek Stałej Komisji Koncyliacyjnej wspólnie mianowany, oraz członkowie Sądu Rozjemczego otrzymywać będą wynagrodzenie, którego wysokość ustalą Strony Umawiające się.

2) Każda Strona poniesie własne koszty i równą część kosztów wspólnych Komisji i Sądu.

Artykuł 17.

Podczas trwania postępowania koncyliacyjnego lub postępowania rozjemczego, Strony Umawiające się powstrzymają się od wszelkich zarządzeń, które mogłyby odbić się szkodliwie na przyjęciu propozycji Stałej Komisji Koncyliacyjnej, lub na wykonaniu orzeczenia arbitra.

Artykuł 18.

Trudności, które mogłyby wyniknąć przy interpretowaniu orzeczenia arbitra, będą rozstrzygnięte przez instancję, która je wydała. W tym celu każda ze Stron będzie mogła zwrócić się do niej w drodze zwykłego podania. Jednakowoż, w razie, gdyby Sąd Rozjemczy, który wydał orzeczenie podlegające interpretacji, nie mógł być zwołany wogóle, lub nie mógł być zwołany w terminie właściwym, spór będzie rozstrzygnięty przez Trybunał Specjalny, ustanowiony zgodnie z postanowieniami art. 13 ustęp 2 niniejszego Traktatu.

Artykuł 19.

Jeśli, w chwili wygaśnięcia niniejszego Traktatu, byłaby w toku przed Stałą Komisją Koncyliacyjną lub przed Sądem Rozjemczym, jakakolwiek procedura, zgodnie i w zastosowaniu niniejszego Traktatu, będzie ona prowadzona dalej aż do zakończenia.

Artykuł 20.

1) Traktat niniejszy będzie ratyfikowany i ratyfikacje będą wymienione w Warszawie możliwie najprędzej.

2) Traktat niniejszy wejdzie w życie trzydziestego dnia po wymianie ratyfikacji i trwać będzie pięć lat, licząc od swego wejścia w życie; jednak każdy z Rządów będzie miał prawo wypowiedzieć go po upływie dwóch lat za sześciomiesięcznym wypowiedzeniem.

Dispositions générales.

Article 16.

1. Pendant la durée effective de la procédure de Conciliation ou d'Arbitrage, le membre de la Commission permanente de Conciliation désigné en commun et les membres du Tribunal arbitral recevront une indemnité, dont le montant sera arrêté par les Parties Contractantes.

2. Chaque Partie supportera ses propres frais et une part égale des frais communs de la Commission et du Tribunal.

Article 17.

Durant le cours de la procédure de Conciliation ou de la procédure arbitrale, les Parties Contractantes s'abstiendront de toute mesure pouvant avoir une répercussion préjudiciable sur l'acceptation des propositions de la Commission permanente de Conciliation ou sur l'exécution de la sentence arbitrale.

Article 18.

Les difficultés auxquelles l'interprétation de la sentence arbitrale pourrait donner lieu seront tranchées par l'instance l'ayant prononcée. Chacune des Parties pourra la saisir à cette fin par voie de simple requête. Dans le cas, toutefois, où le Tribunal arbitral ayant prononcé la sentence à interpréter ne pourrait plus être réuni ou ne pourrait pas l'être dans un délai raisonnable, la contestation sera tranchée par un Tribunal Spécial institué conformément aux dispositions de l'art. 13, al. 2 du présent Traité.

Article 19.

Si, lors de l'expiration du présent Traité, une procédure quelconque, en vertu et par application de ce Traité, se trouvait pendante devant la Commission permanente de Conciliation ou devant un Tribunal d'Arbitrage, cette procédure serait poursuivie jusqu'à son achèvement.

Article 20.

1. Le présent Traité sera ratifié et les ratifications en seront échangées à Varsovie dans le plus bref délai possible.

2. Le présent Traité entrera en vigueur le trentième jour après l'échange des ratifications et aura une durée de cinq ans à partir de son entrée en vigueur; mais chacun des deux Gouvernements est libre de le dénoncer après deux ans en avisant l'autre six mois d'avance.

3) Jeżeli Traktat niniejszy nie będzie wymówiony na sześć miesięcy przed upływem okresu pięciu lat, pozostanie on w mocy na przeciąg jednego roku i tak dalej.

NA DOWÓD CZEGO, wyżej wymienieni Pełnomocnicy podpisali niniejszy Traktat i wycisnęli na nim swe pieczęcie.

Sporządzono w Bukareszcie, w dwóch egzemplarzach, dnia 24 października 1929 roku.

(—) *August Zaleski*
L. S.

(—) *G. G. Mironesco*
L. S.

Zaznajomiwszy się z powyższym Traktatem, uznaliśmy i uznajemy go za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzone pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 11 stycznia 1930 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej
Prezes Rady Ministrów

(—) *K. Bartel*

Minister Spraw Zagranicznych

(—) *August Zaleski*

L. S.

3. Si le présent Traité n'est pas dénoncé six mois avant l'expiration du délai de cinq ans, il demeurera en vigueur pendant une période d'un an et ainsi de suite.

EN FOI DE QUOI, les Plénipotentiaires sus-nommés ont signé le présent Traité et y ont apposé leurs cachets.

Fait à Bucarest, en double exemplaire, le 24 octobre 1929.

(—) *August Zaleski*
L. S.

(—) *G. G. Mironesco*
L. S.

Après avoir vu et examiné ledit Traité, Nous l'avons approuvé et approuvons en toutes et chacune des dispositions qui y sont contenues, déclarons qu'il est accepté, ratifié et confirmé, et promettons qu'il sera inviolablement observé.

En Foi de Quoi, Nous avons donné les Présentes, revêtues du Sceau de la République.

Varsovie, le 11 Janvier 1930.

(—) *I. Mościcki*

Par le Président de la République
Le Président du Conseil des Ministres

(—) *K. Bartel*

Le Ministre des Affaires Étrangères

(—) *August Zaleski*

L. S.

161.

OŚWIADCZENIE RZĄDOWE

z dnia 25 lutego 1930 r.

w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych Traktatu Koncyljacyjno-Arbitrażowego między Polską a Rumunją, podpisanego w Bukareszcie dnia 24 października 1929 roku.

Podaje się niniejszem do wiadomości, że, w wykonaniu art. 20 Traktatu Koncyljacyjno-Arbitrażowego między Polską a Rumunją, podpisanego w Bukareszcie dnia 24 października 1929 roku, nastąpiła w Warszawie dnia 25 lutego 1930 roku wymiana dokumentów ratyfikacyjnych powyższego Traktatu.

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*